

UOT -37.01

İBTİDAİ SINIFLƏRDƏ QADIN SƏNƏTKARLARININ TƏDRİSİ VƏZİYYƏTİ*Məmmədova Aybəniz Əli qızı, Kazımova Xəyalə Eyvaz qızı**Gəncə Dövlət Universiteti**sebine-sabina-memmedova@mail.ru*

Xülasə: Bu məqalədə mövzu ibtidai siniflərdə qadın sənətkarlarının tədrisi vəziyyəti təsviri incəsənət məşğələsinin incəsənət haqqında söhbət bölməsinə aiddir. Təsviri incəsənətin əsas yaradıcıları olan rəssamlar özlərinə məxsus ifadə vasitələrindən istifadə edirlər. Sevimli tamaşaçıları ilə rənglərin, ritmlərin, dili ilə danışirlər.

İbtidai siniflərdə təsviri incəsənət məşğələlərində ətraf aləmə emosional münasibətin sistemli şəkildə inkişaf etdirilməsi ən mühüm vəzifələrdən biridir. İbtidai siniflərdə təsviri incəsənətin bütün növləri, qrafika, heykəltaraşlıq və dekorativ-tətbiqi incəsənət, əsərləri ilə tanış olurlar. Məşğələlərdə ibtidai sinif şagirdləri təsviri incəsənətlə tanışlığı, müxtəlif janr əsərlərinin şagirdlər tərəfindən tam dolğunluğu ilə qavranılmasına imkan yaradır.

Açar sözlər: təsviri incəsənət, rəssam, qrafika, kitab, yaradıcılıq, sənətkar, şagird, əsərlər, məşğələ, ibtidai sinif.

Ключевые слова: изобразительное искусство, художник, графика, книга, творчество, художник, студент, произведения, упражнение, элементарно

Keywords: Fine art, artist, graphics, book, creativity, artist, student, works, exercise, elementary.

İbtidai siniflərdə qadın sənətkarlarının tədrisi vəziyyəti.

Estetik hisslərin düzgün inkişafı, incəsənət əsərlərinin bədii dəyərlərinin qiymətləndirilməsinə estetik qavranmasına şərait yaradır. İbtidai siniflərdə təsviri incəsənət məşğələlərində ətraf aləmə emosional münasibətin sistemli şəkildə inkişaf etdirilməsi ən mühüm vəzifələrdən biridir. İbtidai siniflərdə təsviri incəsənətin bütün növləri, qrafika, heykəltaraşlıq və dekorativ-tətbiqi incəsənət, əsərləri ilə tanış olurlar. Məşğələlərdə ibtidai sinif şagirdləri təsviri incəsənətlə tanışlığı, müxtəlif janr əsərlərinin şagirdlər tərəfindən tam dolğunluğu ilə qavranılmasına imkan yaradır.

Haqqında bəhs etdiyimiz mövzu ibtidai siniflərdə qadın sənətkarlarının tədrisi vəziyyəti təsviri incəsənət məşğələsinin incəsənət haqqında söhbət bölməsinə aiddir. Təsviri incəsənət məşğələsinin incəsənət haqqında müsahibə bölməsində təsviri sənət əsərlərini “oxumaq” bacarığı ən gözəl qabiliyyətlərdən sayılır. Çünki Təsviri sənət sahəsində yaranan hər bir əsər həyat, məişət, anılarını müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir. Deməli həmin əsərlərdə “Dili”-ifadə vasitələri vardır. Təsviri incəsənətin əsas yaradıcıları olan rəssamlar özlərinə məxsus ifadə vasitələrindən istifadə edirlər. Sevimli tamaşaçıları ilə rənglərin, ritmlərin, dili ilə danışirlər. Belə sənətkarlardan biridə Maral Rəhmanzadədir. 2007 ci ildə çap edilmiş 3-cü sinif təsviri incəsənət dərslində Maral Rəhmanzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında geniş və əhatəli söhbət dərc edilmişdir. Bu dərslin icmal formasını aşağıdakı kimi təqdim edirəm:

Müəllim sinifə daxil olaraq ilk olaraq siniflə salamlaşır və sinifi təşkil edir. Təşkilatı hissədən sonra müəllim keçmiş dərsi sual cavabla bir daha təkrar etdirir. Yeni dərslə keçmiş dərslər arasında şagirdlərə əlaqələndirici suallar verir. Şagirdlərin ev tapşırıqlarını qiymətləndirir. Qiymətləndirilən əl işlərinin bir neçəsini müqayisələndirir və yeni dərslə izahata başlayır. Yeni dərslərin mövzusu Azərbaycanın qadın sənətkarı Maral Rəhmanzadədir. Müəllimə Maral Rəhmanzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında şagirdlərə geniş məlumat verir:

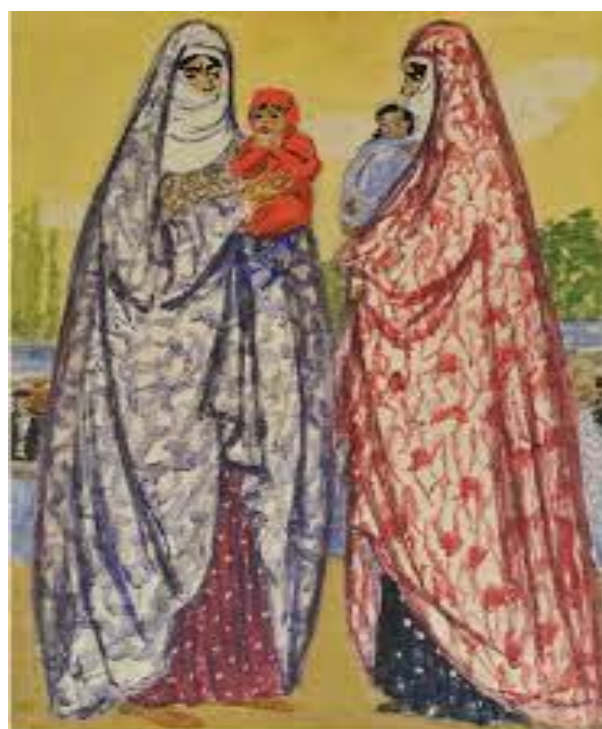
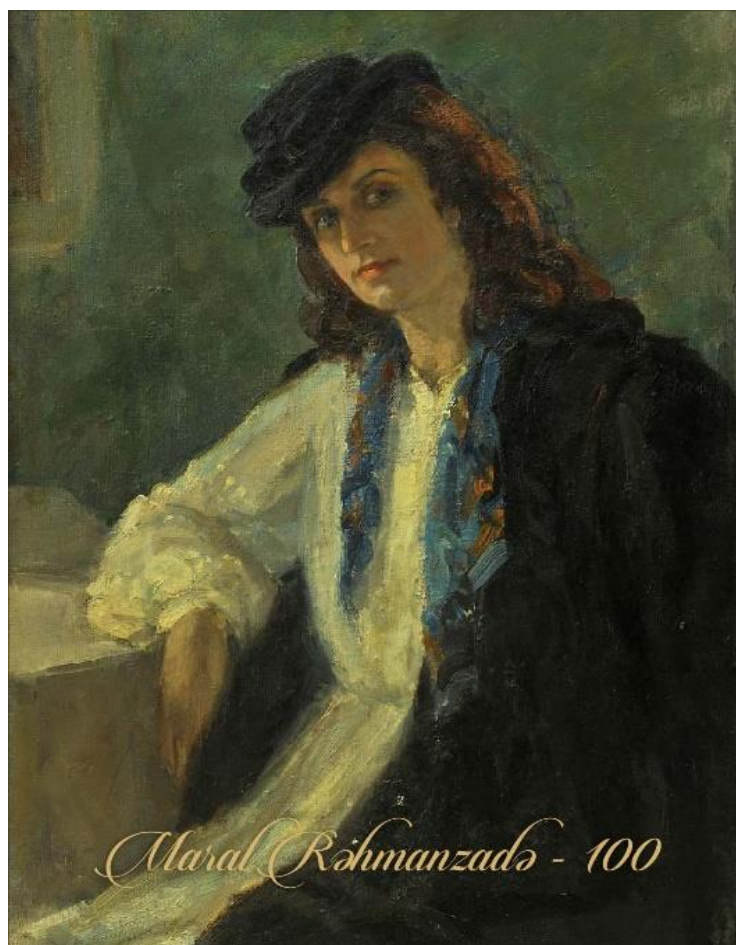
Maral Rəhmanzadə 1916-cı ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. O, Azərbaycanın ilk qadın rəssamlarındandır. O, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda və Moskva Rəssamlıq İnstitutunda təhsil almışdır.

Azərbaycan qadınlarının həyatı onun əsərlərinin əsas mövzularındandır. “Azərbaycan qadını keçmişdə və indi”, “Qadınlar müharibə illərində” və digər əsərlərində qadınların həyatı, məişəti, qəhrəmanlığı obrazlı şəkildə tərənnüm olunmuşdur.

Maral Rəhmanzadə təsviri incəsənətin qrafika növü üzrə də bir-birindən maraqlı əsərlər yaratmışdır. Doğma Azərbaycanımızın gözəl guşələri, mehriban, əməkçi insanları rəssamın yaradıcılığına qüvvətli təsir göstərmişdir. Məhz buna görədir ki, onun “Xəzərdə”, “Sumqayıt-Rustavi”, “Bizim qızlar”, “Doğma Vətənim”, “Azərbaycanım”, “Mənim bacılarım” əsərləri daha çox məşhurdur.

Maral Rəhmanzadə kitab qrafikası sahəsində də səmərəli fəaliyyət göstərmişdir. Nizaminin, Füzulinin, Məmməd Səid Ordubadinin əsərlərinə maraqlı illustrasiyalar çəkmişdir. Maral Rəhmanzadə artıq dünyada yoxdur, amma onun əsərləri yaşayır, yaşadıcada öz müəllifini yaşadır və bu qədər Maral Rəhmanzadə haqqında söhbətdən sonra onun yaradıcılığı haqqında şagirdlərə sərbəst olaraq rəssamın əsərləri haqqında fikirlərini yazmağı müəllim tövsiyyə edir. Şagirdlərin bir qismi onun əsərlərini öz albomlarında təkrar çəkməyə başlayırlar digər bir qismi isə onun həyat və yaradıcılığını yenidən öz dəftərlərində inşa formasında yazırlar.

Sərbəst iş bitdikdən sonra müəllim çəkilən təsvirləri müqayisəli şəkildə nümayiş etdirir, yeni dərsi möhkəmləndirmək üçün şagirdlər arasında sual-cavab aparır. Evə tapşırıq olaraq Maral Rəhmanzadənin həyat və yaradıcılığını əhatəli şəkildə öyrənməyi, əsərlərini təhlil etməyi tapşırıq verir.

Dağ kəndinin anaları (1964)

Apardığım tədqiqat ənənəvi tədris üsuluna aid idi. Müqayisələndirmək üçün yeni təlim metodun ilə ibtidai siniflərin dərslərinə nəzər saldım.

Ədəbiyyat

1. M.Məmmədov. "Təsviri incəsənətdə yaradıcılıq janrları" (dərs vəsaiti). // Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı. Bakı-2020. 176 həcm səhifə.
2. M.Məmmədov. "Təsviri incəsənət üzrə sinifdən xaric işlərdə şagirdlərin estetik tərbiyəsi"// /metodik tövsiyə/, Bakı-1991, 18 həcm səhifə.
3. Fəal təlim və məktəb rəhbərliyi. "Fəal təlim məktəbləri şəbəkəsinin yaradılması" mövzusunda keçirilmiş seminarın materialları.// Bakı, YUNİSEF, 2001.
4. III sinif Təsviri incəsənət dərsləri. Bakı. 2006

СТАТУС ПРЕПОДАВАНИЯ ЖЕНЩИН-ХУДОЖНИЦ В НАЧАЛЬНЫХ ШКОЛАХ

Мамедова Айбаниз Али кызы, Казымова Хаяла Еуваз кызы

Резюме

Тема в этой статье Преподавание женщин-художниц в начальных классах относится к разделу художественной беседы на уроке изобразительного искусства. Художники, являющиеся главными творцами изобразительного искусства, используют свои собственные средства выразительности. Они разговаривают со своей любимой публикой языком красок, ритмов.

THE STATUS OF TEACHING WOMEN ARTISTS IN PRIMARY SCHOOLS

Mammadova Aybaniz Ali, Kazimova Hayala Eyvaz kızı

Summary

In this article, the topic of teaching women artists in primary schools is the art conversation section of the fine arts class. Artists, who are the main creators of visual arts, use their own means of expression. They talk to their beloved audience with the language of colors, rhythms.

Rəyçi: Rəsulova Elnarə

İncəsənət kafedrasının 28 sentyabr 2023-cü il tarixli iclasın 02 sayılı protokolu

Daxil olma tarixi 06 noyabr 2023-cü il